

CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA
INSTITUTIONEN FÖR KEMI- OCH BIOTEKNIK

Skrivning i Termodynamik och Biokemi
för Bt1 (KOO041), K1 (KOO042) och Kf1 (KOO081)

Måndag 111212
08:00-12:00 i KA, KC eller KE enligt särskilt schema på Ping-pong

Lämna in dina lösningar på separata blad,
och Biokemidelen med dina inringade svar

Skriv ditt namn på alla inlämnade blad.

Del 1. Termodynamik (30p)

Instruktioner: Egen miniräknare av valfri typ. För godkänt krävs minst 15 poäng (ett bonuspoäng). För VG (tre bonuspoäng) krävs minst 22 poäng och för MVG (fem bonuspoäng) krävs minst 25 poäng. Alla lösningar och svar skall motiveras och lämnas in på utdelade papper.

1. (10p)

Fosforsyrslighet H_3PO_3 är en två-protonig syra med $\text{pK}_{a1} = 2.00$ och $\text{pK}_{a2} = 6.59$.

- Teckna reaktionsformlerna för de två syra/bas-jämvikterna (2p)
- Beräkna pH om 0.122 g av H_3PO_3 löses upp i 50 mL vatten (3p)
(Tips: ta bara hänsyn till den första jämvikten och förklara varför det är OK)
- Vad blir pH i en lösning där jämvikts-koncentrationen av Na_2HPO_3 är dubbelt så hög som koncentrationen av NaH_2PO_3 ? (3p)
- Du önskar tillverka en buffert med pH7. Vilka två av kemikalierna H_3PO_3 , NaH_2PO_3 och Na_2HPO_3 skulle du välja att använda för att bereda bufferten? (2p)

Lösnings-förslag

b) Startkoncentrationen av H_3PO_3 blir $c_0 = [0.122\text{g}/81.99\text{g/mol}]/0.05 \text{ liter} = 0.0298\text{M}$

f.b.	c_0	0	0
v.j.	$c_0 - x$	x	x

så $x^2/(c_0 - x) = K_{a1}$, vilket ger $x = 0.013$ och $\text{pH} = -\log x = 1.89$. Eftersom beräknade pH blir mer än tre enheter lägre än pK_{a2} kan man bortse från den andra jämvikten.

c) Henderson-Hasselbalch ger $\text{pH} = \text{pK}_{a2} + \log([\text{HPO}_3^{2-}]/[\text{H}_2\text{PO}_3^-]) = 6.59 + \log 2 = 6.89$

d) NaH_2PO_3 och Na_2HPO_3 ty pK_a för deras protolys-jämvikt (6.59) är närmast pH7.

2. För reaktionen $I_2(g) + H_2(g) \rightleftharpoons 2HI(g)$

- Beräkna ΔG_r° vid 500K utifrån tabelldata vid 298K
- Beräkna jämviktskonstanten vid 500K.

	$I_2(g)$	$H_2(g)$	$HI(g)$
ΔH_f° (kJ/mol)	62.44	0	26.48
S_m° (J/K(mol))	260.69	130.68	206.59

a) $\Delta G_r^\circ = \Delta H_r^\circ - T\Delta S_r^\circ$ där

$$\Delta H_r^\circ = 2 \cdot 26.48 - 0 - 62.44 = -9.48 \text{ kJ/mol}$$

(ΔH_f° för $I_2(g)$ är inte 0 ty $I_2(s)$ är den mest stabila formen av grundämnet jod vid 298K)

$$\Delta S_r^\circ = 2 \cdot 206.59 - 260.69 - 130.68 = 21.81 \text{ J/K/mol}$$

så vid 500K blir $\Delta G_r^\circ = -9480 \text{ J/mol} - 500\text{K} \cdot 21.81 \text{ J/K/mol} = -20385 \text{ J/mol}$.

$$b) K = \exp(-\Delta G_r^\circ/RT) = \exp(20385/8.314/500) = \exp(4.90) = 134$$

3. Kinetiken hos reaktionen $I_2(g) + H_2(g) \rightleftharpoons 2HI(g)$ har studerats vid 500K. Hastighetskonstanten för framåtreaktionen är $k_f = 4.3 \cdot 10^{-7} \text{ M}^{-1} \text{ s}^{-1}$, och för bakåtreaktionen är $k_b = 6.4 \cdot 10^{-9} \text{ M}^{-1} \text{ s}^{-1}$.

a) Utifrån enheten på hastighetskonstanterna, visa att både framåt- och bakåt-reaktionen är elementära. (2p)

b) Beräkna ett värde på jämviktskonstanten för $I_2(g) + H_2(g) \rightleftharpoons 2HI(g)$ utifrån hastighetskonstanterna. (6p)

c) Jämför med värdet på K du beräknade i uppgift 2. (2p)

a) Båda hastighetskonstanterna har den enhet $\text{M}^{-1} \text{s}^{-1}$ som gäller för en andra ordningens reaktion. Det stödjer att framåt-reaktionen är elementär (I_2 möter H_2 och bildar HI i ett steg), och att bakåt-reaktionen också är elementär (två HI träffas och bildar I_2 och H_2 i ett steg)

$$b) r = k_f[I_2][H_2] - k_b[HI]^2 = 0 \text{ (jämvikt) ger att } K = \frac{[HI]^2}{[I_2][H_2]} = k_f/k_b = 4300/6.4 = 671$$

c) Kinetikresultaten ger en något högre jämviktskonstant än de termodynamiska data gör.

Del 2. Biokemi (50p)

(för Bt, K och Kf som valt Biokemi)

Instruktioner: Det finns 50 delfrågor/påståenden som har svaret Ja eller Nej. Ringa in ditt val invid varje fråga. Rätt val ger 1 poäng på delfrågan, fel val ger 0 poäng. För godkänt krävs minst 41 poäng och för VG (ett bonuspoäng) krävs 47 poäng.

1. Vad är sant om prokaryota celler?

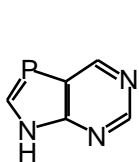
a. Är minst 50 μm stora	Ja	Nej	Nej
b. Har plasma-membran	Ja	Nej	Ja
c. Har en cirkulär DNA-molekyl	Ja	Nej	Ja
d. Har mitokondrier	Ja	Nej	Nej
e. Växter består av prokaryoter celler	Ja	Nej	Nej

2. Vad är sant om nukleinsyror?

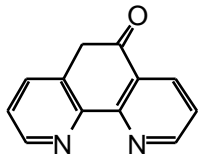
a. En nukleinsyra är uppbyggd av nukleotider	Ja	Nej	Ja
b. En nukleinsyra är uppbyggd av aminosyror	Ja	Nej	Nej
c. Nukleinsyror finns i cellmembranet	Ja	Nej	Nej
d. Nukleinsyror finns i kloroplaster	Ja	Nej	Ja
e. Nukleinsyror lagrar den genetiska informationen	Ja	Nej	Ja

3. Vad är sant om cellmembranet?

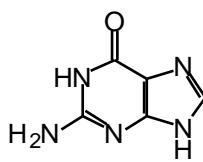
a. Består av fosfolipider och proteiner	Ja	Nej	Ja
b. Består av fosfolipider och nukleinsyror	Ja	Nej	Nej
c. Är arrangerat som ett dubbel-lager av fosfolipider	Ja	Nej	Ja
d. Är arrangerat som ett dubbel-lager där det ena lagret består av fosfolipider och det andra av proteiner	Ja	Nej	Nej
e. Joner rör sig lika lätt genom ett lipid-membran som i vatten	Ja	Nej	Nej

4. Vilka av följande kemiska strukturer återfinns i DNA eller RNA?

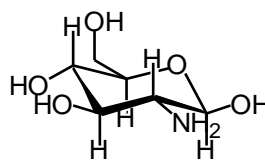
a

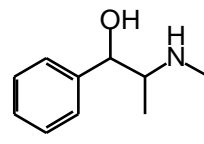
b

c

d

e

a. Ja	Nej	Nej
b. Ja	Nej	Nej
c. Ja	Nej	Ja
d. Ja	Nej	Nej
e. Ja	Nej	Nej

5. Vad är sant om DNA och proteiner vid olika temperaturer?

a. DNA-helixen övergår i enkel-strängar vid hög temperatur.	Ja	Nej	Ja
b. DNA-helixen övergår i enkel-strängar vid låg temperatur.	Ja	Nej	Nej
c. Högre temperatur hjälper DNA att sönderfalla i nukleotider.	Ja	Nej	Ja
d. Proteiner bildar bara α -helixar vid förhöjda temperaturer	Ja	Nej	Nej
e. Proteiner bildar oregelbundna strukturer vid höga temperaturer	Ja	Nej	Ja

6. Vad är sant om protein-struktur?

a. Sekundärstrukturen består bara av β -flak	Ja	Nej	Nej
b. Sekundärstrukturen hålls primärt ihop med vätebindningar	Ja	Nej	Ja
c. Primärstruktur är proteinets tre-dimensionella form	Ja	Nej	Nej
d. Kovalenta bindningar är viktigast för att bygga upp den tertiära strukturen	Ja	Nej	Nej
e. Proteinets tertiära struktur är viktig för dess funktion	Ja	Nej	Ja

7. Vad är sant om enzymer?

a. Enzymer påverkar ΔG för reaktionen	Ja	Nej	Nej
b. Enzymer påverkar aktiveringsenergin för reaktionerna	Ja	Nej	Ja
c. Ett enzym kan göra syra- och baskatalys samtidigt	Ja	Nej	Ja
d. Enzymkatalys kräver att substratet binds med kovalenta bindningar	Ja	Nej	Nej
e. Proteiner kan vara enzymer.	Ja	Nej	Ja

8. Vad är sant om protein-syntesen?

a. Tre DNA-baser kodar för en aminosyra	Ja	Nej	Ja
b. Fyra DNA-baser kodar för en aminosyra	Ja	Nej	Nej
c. Vatten förbrukas när två aminosyror bildar en peptid-bildning	Ja	Nej	Nej
d. Proteinsyntesen kallas också translation	Ja	Nej	Ja
e. Proteinsyntesen kallas också transkription	Ja	Nej	Nej

9. Vad är sant om metabolismen?

a. Katabolismen är den del av metabolismen där nytt cellmaterial byggs upp	Ja	Nej	Nej
b. Metabolism sker bara i cytoplasman	Ja	Nej	Nej
c. För att bygga upp nytt cellmaterial behövs energi, t.ex. i form av NADPH	Ja	Nej	Ja
d. Vid oxidativ fosforylering bildas ATP	Ja	Nej	Ja
e. Nästan alla metabolism-reaktioner katalyseras av DNA	Ja	Nej	Nej

10. Vad händer under glykolysen?

a. Glukos sönderdelas	Ja	Nej	Ja
b. NADH förbrukas	Ja	Nej	Nej
c. NADH bildas	Ja	Nej	Ja
d. En av slutprodukterna är citrat	Ja	Nej	Nej
e. Nettoresultat är att ATP produceras	Ja	Nej	Ja

KONSTANTER OCH OMRÄKNINGSFAKTORER

Internationellt (av Codata) rekommenderade värden baserade på mätresultat tillgängliga 1986

$$\begin{aligned}
 c &= 2.99792 \cdot 10^8 \text{ m s}^{-1} \\
 h &= 6.6261 \cdot 10^{-34} \text{ J s} \\
 N_A &= 6.0221 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1} \\
 e &= 1.6022 \cdot 10^{-19} \text{ C} \\
 F &= 96485 \text{ C mol}^{-1} = 96.485 \text{ kJ V}^{-1} \text{ mol}^{-1} \\
 m_e &= 9.10939 \cdot 10^{-31} \text{ kg} = 5.48580 \cdot 10^{-4} \text{ u} \\
 m_p &= 1.67262 \cdot 10^{-27} \text{ kg} = 1.00728 \text{ u} \\
 m_n &= 1.67493 \cdot 10^{-27} \text{ kg} = 1.00866 \text{ u} \\
 R &= 8.3145 \text{ J K}^{-1} \text{ mol}^{-1} = 0.083145 \text{ l bar K}^{-1} \text{ mol}^{-1} \\
 &= 0.082058 \text{ l atm K}^{-1} \text{ mol}^{-1} = 62.364 \text{ l Torr K}^{-1} \text{ mol}^{-1} \\
 1 \text{ bar} &= 10^5 \text{ Pa} = 10^5 \text{ N m}^{-2} \\
 1 \text{ atm} &= 1.01325 \text{ bar} = 101.325 \text{ kPa} \\
 1 \text{ Torr} &= 1/760 \text{ atm} = 1.333224 \text{ mbar} = 133.3224 \text{ Pa} \\
 1 \text{ \AA} &= 10^{-10} \text{ m} \\
 1 \text{ l} &= 10^{-3} \text{ m}^3 \\
 0 \text{ }^\circ\text{C} &= 273.15 \text{ K}
 \end{aligned}$$

Ekvivalenta energier

E/kJ mol ⁻¹	E/kcal mol ⁻¹	E/eV	E/J	T/K	vågta/ cm ⁻¹
1	0.23901	0.010364	1.6605 · 10 ⁻²¹	120.27	83.59
4.1840	1	4.3364 · 10 ⁻²	6.948 · 10 ⁻²¹	503.2	349.8
96.49	23.061	1	1.6022 · 10 ⁻¹⁹	1.1604 · 10 ⁴	8066
6.022 · 10 ²⁰	1.4393 · 10 ²⁰	6.242 · 10 ¹⁸	1	7.243 · 10 ²²	5.034 · 10 ²²
8.314 · 10 ⁻³	1.9872 · 10 ⁻³	8.617 · 10 ⁻⁵	1.3807 · 10 ⁻²³	1	0.6950
1.196 · 10 ⁻²	2.859 · 10 ⁻³	1.240 · 10 ⁻⁴	1.986 · 10 ⁻²³	1.439	1

Termodynamiska formler

$$H = U + PV$$

$$G = H - TS$$

$$\Delta U = q + w$$

$$dw = -P_{\text{ex}} dV$$

$$C = q/\Delta T$$

$$\ln(P_2/P_1) = (\Delta H_{\text{vap}}^\circ/R) \cdot (1/T_1 - 1/T_2)$$

$G_i = G_i^\circ + RT \cdot \ln a_i$; ämnet i har aktiviteten $a_i = P_i/P^\circ$ (gaser) eller $[i]/c^\circ$ (ämnen i utspädd lösning) eller x_i (blandningar). För rena kondenserade faser är $a_i = 1$.

$$\Delta_r G = \Delta_r G^\circ + RT \ln Q$$

$$P_i = x_i \cdot P_i(\text{pure}) \text{ (Raoult's lag)}$$

$$s = k_H \cdot P \text{ (Henry's lag)}$$

$$\Delta T_f = i k_f [a], \text{ där } [a] \text{ uttrycks i mol/kg}$$

$$\Delta T_b = i k_b [a], \text{ där } [a] \text{ uttrycks i mol/kg}$$

$$\Pi = iRT \cdot [a], \text{ där } [a] \text{ uttrycks i mol/dm}^3$$

ATOMVIKTER

aluminium	26,98154	magnesium	24,305
antimon	121,75	mangan	54,9380
argon	39,948	molybden	95,94
arsenik	74,9216	natrium	22,98977
barium	137,34	neodym	144,24
beryllium	9,01218	neon	20,179
bly	207,2	nickel	58,71
bor	10,81	niob	92,9064
brom	79,904	osmium	190,2
cerium	140,12	palladium	106,4
cesium	132,9054	platina	195,09
dysprosium	162,50	praseodym	140,9077
erbiium	167,26	rhenium	186,2
europium	151,96	rodium	102,9055
fluor	18,99840	rubidium	85,4678
fosfor	30,97376	rutenium	101,07
gadolinium	157,25	samarium	150,4
gallium	69,72	selen	78,96
germanium	72,59	silver	107,868
guld	196,9665	skandium	44,9559
hafnium	178,49	strontium	87,62
helium	4,00260	svavel	32,06
holmium	164,9304	syre	15,9994
indium	114,82	tallium	204,37
iridium	192,22	tantal	180,9479
jod	126,9045	tellur	127,60
järn	55,847	tenn	118,69
kadmium	112,40	terbium	158,9254
kalций	40,08	titan	47,90
kalium	39,098	torium	232,0381
kisel	28,086	tulium	168,9342
klor	35,453	uran	238,029
kobolt	58,9332	vanadin	50,9414
kol	12,011	vismut	208,9804
koppar	63,546	volfram	183,85
krom	51,996	väte	1,0079
krypton	83,80	xenon	131,30
kvicksilver	200,59	ytterbium	173,04
kväve	14,0067	yttrium	88,9059
lantan	138,9055	zink	65,38
litium	6,941	zirkonium	91,22
lutetium	174,9		